

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра освітології та психолого-педагогічних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
Наталія ВІННІКОВА
Natalia Vinnykova 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАУКОВИЙ СЕМІНАР З ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ
ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

для аспірантів

спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

освітнього рівня третього (освітньо-наукового)

освітньо-наукової програми «Освітні, педагогічні науки»

Київ – 2023

Розробники:

Хоружа Людмила Леонідівна., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри освітології та психолого-педагогічних наук

Викладачі:

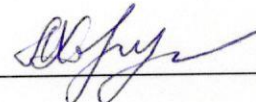
Хоружа Людмила Леонідівна., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри освітології та психолого-педагогічних наук

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні освітології та психолого-педагогічних наук

Протокол від « 01 » 09 20 22 р. № 1
Завідувач кафедри Людмила ХОРУЖА

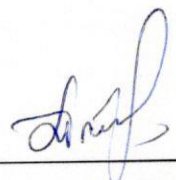
Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Освітні, педагогічні науки»

« 01 » 09 20 22 р.

Гарант освітньо-наукової програми Людмила ХОРУЖА

Робочу програму перевірено

« 01 » 09 20 22 р.

Завідувач аспірантури, докторантури Ілона ТРИГУБ

Пролонговано:

на 20 23 / 20 24 н.р. (Хоружа Л.В.), « 30 » 08 20 23 р., протокол № 1

підпис П.І.Б.
_____, «__» __ 20__ р., протокол № __
підпис П.І.Б.

на 20 __ / 20 __ н.р. _____, «__» __ 20__ р., протокол № __

підпис П.І.Б.
_____, «__» __ 20__ р., протокол № __
підпис П.І.Б.

на 20 __ / 20 __ н.р. _____, «__» __ 20__ р., протокол № __

підпис П.І.Б.
_____, «__» __ 20__ р., протокол № __
підпис П.І.Б.

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання					
	Денна			заочна		
Вид дисципліни	вибіркова					
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська					
Загальний обсяг кредитів/годин	12/360					
Рік навчання	II, III			II, III		
Семестр	4	5	6	4	5	6
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1	1	1	1	1
Обсяг кредитів	6	4	2	6	4	2
Обсяг годин, в тому числі:	180	120	60	180	120	60
Аудиторні	48	32	16	24	16	8
Модульний контроль	12	8	4	-	-	-
Самостійна робота	120	80	40	156	104	52
Форма семестрового контролю	Залік					

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення: розширення науково-тематичного змісту спеціальності щодо реалізації майбутніми ученими основних етапів дисертаційних досліджень у сфері професійної освіти.

Завдання навчальної дисципліни відповідно до програмних (загальних і фахових) компетентностей:

- розвивати критичне мислення науковців, їхню мотивацію до генерування нових ідей щодо вирішення дослідницьких та практичних завдань;
- формувати у аспірантів готовність працювати у наукових дослідницьких групах;
- ознайомити здобувачів з логікою науково-педагогічного дослідження;
- сприяти вивченню, аналіз та узагальнення досвіду наукової діяльності у галузі професійної освіти у світовому та вітчизняному науковому дискурсі;
- розвивати уміння аспірантів будувати дослідження на міждисциплінарній основі, визначати відповідні методологічні стратегії;
- проаналізувати типові помилки та ускладнення, які виникають у аспірантів у процесі виконання дослідження;
- навчити молодих дослідників інтерпретувати результати педагогічного дослідження, оцінювати можливості їхнього застосування для досягнення поставлених наукових завдань;
- ознайомити здобувачі з основними вимогами до оформлення дисертації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-наукової програми спеціальності формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Значення компетентності
Загальні компетентності	ЗК 1	Здатність до розуміння широкого кола філософських питань, системних зв'язків між освітніми явищами і процесами; критичне мислення; використання набутого особистісно-

		професійного досвіду для вирішення наукових та фахових завдань; аналіз міждисциплінарних явищ та процесів; реалізація власного аксіологічного та наукового потенціалу.
	ЗК 2	Уміння орієнтуватися в сучасній методології освіти; здатність до застосування методів наукового пізнання; методологічно і технологічно грамотно здійснювати наукове дослідження, інтерпретувати його результати.
	ЗК 4	Здатність аналізувати інформацію з різних джерел; професійно володіти основними методами, способами і засобами набуття, зберігання, обробки інформації; створювати презентації та ефективно використовувати освітні технології, програмне забезпечення для виконання науково-дослідницьких завдань; використання закордонного досвіду при реалізації завдань власного дослідження та участь у міжнародних наукових проектах.
Фахові компетентності	ФК 1	Здатність оперувати науковою термінологією педагогічної науки та вибудовувати ієрархію наукових понять за рівнями їх узагальнення; розуміти системність, взаємозв'язок та цілісність різних педагогічних явищ і процесів, багатогранність практичної спрямованості педагогіки; орієнтуватися у сучасній нормативно-правовій базі розвитку освіти, тенденціях освітньої політики в Україні; розглядати педагогічні явища, розвиток освіти та науки у їх історичній ретроспективі; застосовувати компаративний аналіз щодо вивчення педагогічних проблем у зарубіжному та вітчизняному контекстах; узагальнювати інноваційний педагогічний досвід у власному науковому дослідженні.
	ФК 2	Здатність готувати, планувати, організовувати власну науково-педагогічну діяльність; розуміти гносеологічні основи освітньої діяльності; адекватно застосовувати наукові методи для виконання завдань власного дослідження; використовувати існуючі, модифікувати та створювати педагогічні методи, технології для виконання завдань дослідження, перевіряти їх ефективність; упроваджувати інформаційно-комунікаційні технології для реалізації наукового задуму дослідження.
	ФК 5	Здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії, ефективної комунікації, презентації наукових доробків та ідей, володіння науковим стилем викладу матеріалу дослідження; до участі у різних видах наукового спілкування; встановлення продуктивних зв'язків з людьми щодо обміну досвідом (емоційним, соціальним, практичним тощо)
	ФК 7	Здатність до диференціації педагогічної діяльності відповідно до специфіки професійних категорій; застосування педагогічних технологій у неперервній педагогічній освіті; упровадження інноваційних процесів у професійну освіту; розробки науково-методичного супроводу професійної підготовки

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Науковий семінар з теорії та методики професійної освіти» аспірант виявляє здатність:

- аналізувати онтологічну сутність основних категорій професійної педагогіки, тенденції розвитку системи професійної освіти; етапи дослідницького пошуку;
- визначати актуальні наукові теми і проблеми, вирішення яких потребує дослідження, пошуку нових наукових підходів;
- вивчати бази сучасних наукових досліджень, які уможливають розроблення конкретної наукової теми, підготовку статті, тез та інше;
- реалізувати усі етапи наукового дослідження відповідно його структури й логіки.

Код	Значення програмного результату навчання
ПРН 1	Здатність до критичного мислення, розуміння широкого кола філософсько-світоглядних питань, використання набутого особистісно-професійного досвіду для вирішення наукових та фахових завдань; аналізу міждисциплінарних явищ та процесів; реалізації власного аксіологічного та наукового потенціалу.
ПРН 2	Здатність до застосування методів наукового пізнання, проведення науково-дослідної діяльності, розробки та впровадження дослідницьких проектів, здійснення наукового дослідження та інтерпретація його результатів, ефективного висвітлення, поширення знань щодо наукових досліджень.
ПРН 7	Здатність знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел; здійснювати комунікаційну взаємодію за допомогою соціальних мереж; використовувати прийоми створення, збереження, накопичення та інтерпретації даних з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій. Здатність працювати з науковою інформацією зі спеціальних літературних джерел та мережі Інтернет.
ПРН 8	Здатність представляти в усній і письмовій формах перед фаховою і нефаховою аудиторією результати власної дослідницької діяльності
ПРН 9	Здатність виявляти та формувати нові ідеї та актуальні наукові проблеми, здійснювати проектування наукової роботи, визначати проблематику, гіпотезу, мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, складати робочий план теоретичного й експериментального дослідження у галузі освітніх, педагогічних наук
ПРН 10	Здатність вибудовувати алгоритм наукового дослідження у галузі освітніх, педагогічних наук, використовувати методологічні принципи наукового дослідження, організувати та проводити педагогічне спостереження і педагогічний експеримент, використовувати теоретичні та емпіричні методи наукового дослідження, визначати порядок проведення дослідження і його етапи
ПРН 11	Здатність застосовувати методи математичної статистики для обробки і аналізу отриманих експериментальних даних та об'єктивної оцінки результатів дослідження.
ПРН 12	Володіння сучасними методами викладання фахових дисциплін з освітніх, педагогічних наук у вищій школі, а також демонстрація здатності раціонально та науково обгрунтовано організувати самостійну роботу студентів
ПРН 14	Здатність застосовувати сучасні педагогічні технології у неперервній педагогічній освіті; розробляти науково-методичний супровід професійної підготовки майбутніх фахівців

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№ п/ п	Тематика семінарів	Разом	Аудиторних	Самостійна Робота
Змістовий модуль I (семестр 4)				
1.	Вступ. Логіка науково-педагогічних досліджень з теорії і методики професійної освіти	7	2	5
2.	Нормативні засади розвитку освіти як методологічна основа досліджень теорії і методики професійної освіти	7	2	5
3.	Сучасні дослідницькі методологічні стратегії та їхня характеристика	7	2	5
4.	Методологічний практикум: «Як правильно визначити методологічні підходи реалізації наукового задуму дисертації?»	7	2	5
5.	Характеристика категоріального апарату дослідження: базові та похідні поняття	14	4	10
6.	Використання загальнонаукових методів дослідження для реалізації завдань дослідження. Коментарі, узагальнення, висновки.	14	4	10
7.	Особливості побудови компаративних досліджень теорії і методики професійної освіти	14	4	10
8.	Аналіз та узагальнення досвіду наукової діяльності у галузі професійної освіти у світовому та вітчизняному науковому дискурсі.	14	4	10
9.	Культура наукового педагогічного дослідження в контексті академічної доброчесності	14	4	10
10.	Методика оформлення бібліографічних посилань та списку використаних джерел	14	4	10
11.	Аналіз типових помилок і ускладнень аспірантів при виконанні дисертаційних досліджень	14	4	10
12.	Знайомство з процедурою захисту кандидатської дисертації.	14	4	10
13.	Науковий практикум: « В чому полягає наукова новизна і практична значущість дослідження?»	14	4	10
14.	Наукові дебати: «Ефективність наукового дослідження: чинники, критерії, результати»	14	4	10
	Модульний контроль	12		
<i>Разом за змістовий модуль I</i>		180	48	120
Змістовий модуль II (семестр 5)				
1.	Сучасні дослідницькі стратегії щодо побудови експериментальної частини дисертацій теорії і методики професійної освіти	10	2	8
2.	Експеримент як метод наукового дослідження	10	2	8
3.	Діагностичний інструментарій дослідження: сутність та структура	10	2	8
4.	Діагностичні методики та доцільність відбору для реалізації завдань дослідження	10	2	8
5.	Науковий практикум: «Як правильно обґрунтувати критерії та показники, визначити рівні сформованості утворення, яке досліджується?»	12	4	8
6.	Вимірювання: основні поняття і характеристики	12	4	8
7.	Констатувальний експеримент дослідження: завдання, порядок проведення, висновки	12	4	8
8.	Метод моделювання та його особливості	12	4	8
9.	Науковий практикум: «Логіка визначення та обґрунтування сутності експерименту дослідження»	12	4	8
10.	Наукові дебати: « Варіативність дослідницьких стратегій молодого науковця (міні-презентації)»	12	4	8

	Модульний контроль	8		
<i>Разом за змістовий модуль II</i>		120	32	80
Змістовий модуль III (семестр 6)				
1.	Методика формувального експерименту педагогічного дослідження та його характеристика	8	2	6
2.	Аналіз результатів експерименту та труднощів, які виникали у процесі його проведення	8	2	6
3.	Використання статистичних методів для обрахування результатів дослідження	9	2	7
4.	Оформлення результатів науково-дослідної роботи, культура подання результатів у таблицях, використання діаграм, графіків тощо	9	2	7
5.	Інтерпретація результатів педагогічного дослідження, можливості їхнього застосування для науки і практики, подальших досліджень теорії і методики професійної освіти	11	4	7
6.	Науковий практикум: «Презентація результатів педагогічного дослідження: логіка, структура, інструменти візуалізації»	11	4	7
	Модульний контроль	4		
<i>Разом за змістовий модуль III</i>		60	16	40
<i>Усього</i>		360	96	264

Тематичний план для заочної форми навчання

№ п/п	Тематика семінарів	Разом	Аудиторних	Самостійна Робота
Змістовий модуль I (семестр 4)				
1.	Вступ. Логіка науково-педагогічних досліджень з теорії і методики професійної освіти	11	1	10
2.	Нормативні засади розвитку освіти як методологічна основа досліджень теорії і методики професійної освіти	12	1	11
3.	Сучасні дослідницькі методологічні стратегії та їхня характеристика	12	1	11
4.	Методологічний практикум: «Як правильно визначити методологічні підходи реалізації наукового задуму дисертації?»	14	2	12
5.	Характеристика категоріального апарату дослідження: базові та похідні поняття	12	1	11
6.	Використання загальнонаукових методів дослідження для реалізації завдань дослідження. Коментарі, узагальнення, висновки.	13	2	11
7.	Особливості побудови компаративних досліджень теорії і методики професійної освіти	13	2	11
8.	Аналіз та узагальнення досвіду наукової діяльності у галузі професійної освіти у світовому та вітчизняному науковому дискурсі.	13	2	11
9.	Культура наукового педагогічного дослідження в контексті академічної доброчесності	13	2	11
10.	Методика оформлення бібліографічних посилань та списку використаних джерел	13	2	11
11.	Аналіз типових помилок і ускладнень аспірантів при виконанні дисертаційних досліджень	13	2	11
12.	Знайомство з процедурою захисту кандидатської дисертації. (Участь у засіданні спеціалізованої Вченої ради).	13	2	11
13.	Науковий практикум: « В чому полягає наукова новизна і практична значущість дослідження?»	14	2	12
14.	Наукові дебати: «Ефективність наукового дослідження: чинники, критерії, результати»	14	2	12
<i>Разом за змістовий модуль I</i>		180	24	156

Змістовий модуль II (семестр 5)				
1.	Сучасні дослідницькі стратегії щодо побудови експериментальної частини дисертацій теорії і методики професійної освіти	11	1	10
2.	Експеримент як метод наукового дослідження	12	1	11
3.	Діагностичний інструментарій дослідження: сутність та структура	11	1	10
4.	Діагностичні методики та доцільність відбору для реалізації завдань дослідження	12	2	10
5.	Науковий практикум: «Як правильно обґрунтувати критерії та показники, визначити рівні сформованості утворення, яке досліджується?»	12	2	10
6.	Вимірювання: основні поняття і характеристики	11	1	10
7.	Констатувальний експеримент дослідження: завдання, порядок проведення, висновки	13	2	11
8.	Метод моделювання та його особливості	12	2	10
9.	Науковий практикум: «Логіка визначення та обґрунтування сутності експерименту дослідження»	13	2	11
10.	Наукові дебати: «Варіативність дослідницьких стратегій молодого науковця (міні-презентації)»	13	2	11
<i>Разом за змістовий модуль II</i>		120	16	104
Змістовий модуль III (семестр 6)				
1.	Методика формульованого експерименту педагогічного дослідження та його характеристика	12	3	9
2.	Аналіз результатів експерименту та труднощів, які виникали у процесі його проведення	12	3	9
3.	Використання статистичних методів для обрахунку результатів дослідження	9		9
4.	Оформлення результатів науково-дослідної роботи, культура подання результатів у таблицях, використання діаграм, графіків тощо	11	2	9
5.	Інтерпретація результатів педагогічного дослідження, можливості їхнього застосування для науки і практики, подальших досліджень теорії і методики професійної освіти	9		9
6.	Науковий практикум: «Презентація результатів педагогічного дослідження: логіка, структура, інструменти візуалізації»	7		7
<i>Разом за змістовий модуль III</i>		60	8	52
<i>Усього</i>		360	48	312

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I

Тема 1. Вступ. Логіка науково-педагогічних досліджень з теорії та методики професійної освіти

Вступ. Загальна характеристика та особливості науково-педагогічних досліджень. Логіка та етапи науково-дослідної роботи. Особливості наукових досліджень у сфері виховання.

Основні поняття теми: виховання, виховний процес, науково-педагогічне дослідження, етапи науково-дослідної роботи, дослідження у сфері професійної освіти.

Тема 2. Нормативні засади розвитку освіти як методологічна основа досліджень з теорії та методики професійної освіти

Трансформації у галузі професійної крізь призму освітніх реформ. Методологічна основа досліджень з теорії та методики професійної освіти

Основні поняття теми: освітні реформи, методологія, трансформації, професійна освіта.

Тема 3. Сучасні дослідницькі методологічні стратегії та їхня характеристика

Сучасні дослідницькі методології й стратегії та їхня характеристика. Теорія та концепції професійної освіти, методологічні підходи у дослідженні процесу професіоналізації.

Основні поняття теми: методологічна стратегія, методологічні підходи, професіоналізація.

Тема 4. Методологічний практикум «Як правильно визначити методологічні підходи до реалізації наукового задуму дисертації?»

Положення, які дають змогу виявити й визначити методологічні підходи до реалізації наукового задуму дисертації з теорії та методики професійної освіти. Аргументи, використовувані при обґрунтуванні методологічних підходів реалізації наукового задуму дослідження.

Основні поняття теми: наукове дослідження, наукова робота, науковий задум, методологічний підхід, методологічний апарат.

Тема 5. Характеристика категоріального апарату дослідження: базові та похідні поняття

Характеристика категоріального апарату дослідження. Аналіз базових понять дослідження. Аналіз похідних понять дослідження. Визначення сутності й змісту поняття дослідження.

Основні поняття теми: категоріальний апарат дослідження, базові поняття, похідні поняття.

Тема 6. Використання загальнонаукових методів дослідження для реалізації завдань дослідження. Коментарі, узагальнення, висновки

Загальнонаукові методи дослідження у реалізації завдань дослідження (загальнотеоретичні, соціологічні, соціально-психологічні, математичні). Коментарі, узагальнення, висновки.

Основні поняття теми: загальнонаукові методи дослідження, загальнотеоретичні методи, соціологічні методи, математичні методи, висновки.

Тема 7. Особливості побудови компаративних досліджень з теорії та методики професійної освіти

Компаративна складова дисертаційних досліджень у галузі «Освіта/Педагогіка». Моделі проведення порівняльного дослідження. Особливості побудови компаративних досліджень з теорії та методики професійної освіти.

Основні поняття теми: компаративна складова дослідження, порівняння, модель.

Тема 8. Аналіз та узагальнення досвіду наукової діяльності у галузі 01«Освіта/Педагогіка» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки у світовому та вітчизняному науковому дискурсі

Аналіз та узагальнення досвіду наукової діяльності у галузі Освіта/Педагогіка в світовому та вітчизняному науковому дискурсі. Метод вивчення літературних джерел, особливості його використання. Вивчення результатів діяльності. Види, особливості, етапи спостереження.

Основні поняття теми: досвід, аналіз, узагальнення, метод вивчення літературних джерел.

Тема 9. Культура наукового педагогічного дослідження в контексті академічної доброчесності

Культура наукового дослідження. Характеристики академічної доброчесності та академічна відповідальність, її види. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності.

Основні поняття теми: культура наукового дослідження, академічна доброчесність, академічна відповідальність.

Тема 10. Методика оформлення бібліографічних посилань та списку використаних джерел

Методика оформлення бібліографічних посилань та списку використаних джерел. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела. Вимоги щодо оформлення списку використаних джерел.

Основні поняття теми: бібліографічні посилання, список використаних джерел, цитування, вимоги.

Тема 11. Аналіз типових помилок і ускладнень аспірантів при виконанні дисертаційних досліджень

Типові помилки аспірантів у процесі виконання дисертаційного дослідження. Визначення мети, завдань дослідження. Огляд літератури за темою і вибір напрямів дослідження. Визначення загальної методики й основних методів дослідження. Обґрунтування критеріїв, показників, рівнів сформованості явища. Аналіз і узагальнення результатів дослідження.

Основні поняття теми: дисертаційне дослідження, напрям дослідження, критерій, показник, аналіз, узагальнення.

Тема 12. Знайомство з процедурою захисту кандидатської дисертації

Процедура захисту кандидатської дисертації. Характеристика основних етапів захисту кандидатської дисертації. Участь аспірантів у засіданні спеціалізованої Вченої ради.

Основні поняття теми: процедура, захист кандидатської дисертації, спеціалізована Вчена рада, етапи захисту.

Тема 13. Науковий практикум: «В чому полягає наукова новизна і практична значущість дослідження?»

Положення, які дають змогу виявити й визначити наукову новизну. Елементи новизни, які можуть бути представлені в дисертаційній роботі. Практична значущість дослідження. Відомості про практичне застосування одержаних результатів або рекомендації, як їх використати. Аргументи, використовувані при обґрунтуванні корисності дисертаційного дослідження.

Основні поняття теми: наукова новизна, практична значущість, рекомендації, аргументи.

Тема 14. Наукові дебати: «Ефективність наукового дослідження: чинники, критерії, результати»

Складова ефективності наукового дослідження. Критерії ефективності наукового дослідження. Результати дослідження.

Основні поняття теми: наукове дослідження, ефективність, критерії ефективності, результати дослідження.

Змістовий модуль II.

Тема 1. Сучасні дослідницькі стратегії щодо побудови експериментальної частини дисертацій з теорії та методики професійної освіти

Дослідницькі стратегії щодо побудови експериментальної частини дисертацій з теорії та методики професійної освіти. Етапи організації педагогічного експерименту. Експериментальна перевірка гіпотези.

Основні поняття теми: дослідницькі стратегії, етапи експерименту, експериментальна перевірка, гіпотеза.

Тема 2. Експеримент як метод наукового дослідження

Експеримент, його ознаки. Види експерименту. Констатувальний, формувальний експерименти, їх особливості. Розробка програми експерименту.

Основні поняття теми: експеримент, види експерименту, констатувальний експеримент, формувальний експеримент, програма експерименту.

Тема 3. Діагностичний інструментарій дослідження: сутність та структура

Діагностичний інструментарій дослідження. Основні принципи організації наукового дослідження і відбору діагностичного інструментарію.

Основні поняття теми: діагностичний інструментарій, принципи, дослідження.

Тема 4. Діагностичні методики та доцільність відбору для реалізації завдань дослідження

Діагностичні методики та доцільність відбору для реалізації завдань дослідження. Метод вивчення літературних джерел, вивчення результатів діяльності. Види, особливості, етапи спостереження. Опитування: бесіда, анкетування, тестування, їх особливості. Метод експертної оцінки, його різновиди.

Основні поняття теми: діагностичні методики, спостереження, опитування, метод експертної оцінки.

Тема 5. Науковий практикум: «Як правильно обґрунтувати критерії та показники, визначити рівні сформованості утворення, яке досліджується?»

Визначення критеріїв, показників, рівнів сформованості досліджуваного явища. Науковий практикум.

Основні поняття теми: критерії, показники, рівні сформованості, науковий практикум.

Тема 6. Вимірювання: основні поняття і характеристики

Вимірювання в педагогічних дослідженнях. Методи вимірювання. Математична обробка даних. Графічна обробка даних. Таблиці. Види таблиць.

Основні поняття теми: вимірювання, математична обробка, графічна обробка, таблиці.

Тема 7. Констатувальний експеримент дослідження: завдання, порядок проведення, висновки

Констатувальний експеримент дослідження: завдання, порядок проведення, висновки.

Основні поняття теми: експеримент, констатувальний експеримент.

Тема 8. Метод моделювання та його особливості

Метод моделювання. Види моделей. Структура методу моделювання. Синтетичний підхід у моделюванні.

Основні поняття теми: моделювання, види моделей, синтетичний підхід.

Тема 9. Науковий практикум: «Логіка визначення та обґрунтування сутності експерименту дослідження»

Науковий практикум «Логіка визначення та обґрунтування сутності експерименту дослідження». Розробка програми експерименту.

Основні поняття теми: експеримент, логіка експерименту, програма експерименту.

Тема 10. Наукові дебати: «Варіативність дослідницьких стратегій молодого науковця (міні-презентації)»

Наукові дебати: «Варіативність дослідницьких стратегій молодого науковця (міні-презентації)».

Основні поняття теми: дослідницькі стратегії, тема дослідження, варіативність.

Змістовий модуль III.

Тема 1. Методика формувального експерименту педагогічного дослідження та його характеристика

Формувальний експеримент педагогічного дослідження. Характеристики формувального експерименту. Впровадження у педагогічний процес розроблених моделей, технологій, методик формування досліджуваного явища.

Основні поняття теми: формувальний експеримент, впровадження результатів дослідження, модель, технологія, методика.

Тема 2. Аналіз результатів експерименту та труднощів, які виникали у процесі його проведення

Аналіз результатів експерименту. Контрольний етап експериментального дослідження. Перевірка достовірності даних після завершення експерименту. Статистичні методи дослідження.

Основні поняття теми: контрольний етап експерименту, достовірність, статистичні методи дослідження.

Тема 3. Оформлення результатів науково-дослідної роботи, культура подання результатів у таблицях, використання діаграм, графіків тощо

Оформлення результатів дослідження. Вимоги до оформлення дисертаційного дослідження. Культура подання результатів у таблицях, використання діаграм, графіків тощо.

Основні поняття теми: результати дослідження, вимоги до оформлення, культура подання результатів.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (денна форма)

№ з/п	Вид діяльності аспіранта	Макс.к-ть балів за одиницю	ЗМ I		ЗМ II		ЗМ III	
			К-ть одиниць	Макс. к-ть балів	К-ть одиниць	Макс. к-ть балів	К-ть одиниць	Макс. к-ть балів
1	Відвідування семінарських занять	1	24	24	16	16	8	8
2	Робота на семінарських заняттях	10	24	240	16	160	8	80
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	28	140	20	100	12	60
4	Модульний контроль	25	6	150	4	100	2	50
Максимальна кількість балів за модуль			-	554	-	376	-	198
Максимальний бал			1228					
Коефіцієнт			1228 : 100 = 12,28					
Загальна кількість балів – 100								

Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (заочна форма)

№ з/п	Вид діяльності аспіранта	Макс.к-ть балів за одиницю	ЗМ I		ЗМ II		ЗМ III	
			К-ть одиниць	Макс. к-ть балів	К-ть одиниць	Макс. к-ть балів	К-ть одиниць	Макс. к-ть балів
1	Відвідування семінарських занять	1	12	12	8	8	4	4
2	Робота на семінарських заняттях	10	12	120	8	80	4	40
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	42	210	30	150	18	90
Максимальна кількість балів за модуль			-	342	-	238	-	134
Максимальний бал			714					
Коефіцієнт			714 : 100 = 7,14					
Загальна кількість балів – 100								

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль I

Тема 1. Вступ. Логіка науково-педагогічних досліджень з теорії та методики професійної освіти*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Визначити об'єкт, предмет, мету, завдання власного дослідження.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 2. Нормативні засади розвитку освіти як методологічна основа досліджень з теорії та методики професійної освіти*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Розробити концептуальну основу власного дослідження.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 3. Сучасні дослідницькі методологічні стратегії та їхня характеристика*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Здійснити аналіз базових понять з проблеми власного дослідження.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 4. Методологічний практикум: «Як правильно визначити методологічні підходи реалізації наукового задуму дисертації?» *

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Розробити модель власного дослідження

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 5. Характеристика категоріального апарату дослідження: базові та похідні поняття*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Довести взаємозв'язок і взаємозумовленість концептуальних положень власного дослідження та моделі дослідження.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 6. Використання загальнонаукових методів дослідження для реалізації завдань дослідження. Коментарі, узагальнення, висновки *

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Обґрунтувати критерії, показники, рівні сформованості досліджуваного явища.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 7. Особливості побудови компаративних досліджень з теорії та методики професійної освіти*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Здійснити компаративний аналіз досліджуваного явища в Україні та в одній із країн ЄС.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 8. Аналіз та узагальнення досвіду наукової діяльності у галузі «Освіта/Педагогіка» у світовому та вітчизняному науковому дискурсі*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Визначити наукову новизну власного дослідження.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 9. Культура наукового педагогічного дослідження в контексті академічної доброчесності*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Визначити практичну значущість власного дослідження.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 10. Методика оформлення бібліографічних посилань та списку використаних джерел*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Підготувати варіанти списків літератури, можливих для використання у дослідженні відповідно вимог щодо оформлення списку використаних джерел.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 11. Аналіз типових помилок і ускладнень аспірантів при виконанні дисертаційних робіт *

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Скласти тлумачний словник основних термінів та понять власного дослідження.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 12. Знайомство з процедурою захисту кандидатської дисертації. (Участь у засіданні спеціалізованої Вченої ради)*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Ознайомитися із вимогами щодо процедури захисту кандидатської дисертації.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 13. Науковий практикум: «В чому полягає наукова новизна і практична значущість дослідження?»*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Підготуватись до наукового практикуму «В чому полягає наукова новизна і практична значущість дослідження?». Визначити наукову новизну та практичну значущість власного дослідження.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 14. Наукові дебати: «Ефективність наукового дослідження: чинники, критерії, результати»*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.

3. Підготуватись до наукових дебатів щодо чинників, критеріїв, результатів власного дослідження

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Змістовий модуль II

Тема 1. Сучасні дослідницькі стратегії щодо побудови експериментальної частини дисертацій з теорії та методики професійної освіти*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Ознайомитись з положенням про експериментальний майданчик. Конспект положень.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 2. Експеримент як метод наукового дослідження*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Визначити логіку власного педагогічного експерименту (схематично).

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 3. Діагностичний інструментарій дослідження: сутність та структура*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Скласти порівняльну характеристику різних видів наукових досліджень.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 4. Діагностичні методики та доцільність відбору для реалізації завдань дослідження*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Скласти бібліографію літературних джерел до власного проекту наукового дослідження з дотриманням усіх вимог.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 5. Науковий практикум: «Як правильно обґрунтувати критерії та показники, визначити рівні сформованості утворення, яке досліджується?»*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Вибрати наукову статтю з досліджуваної тематики та здійснити її аналіз з погляду логіки послідовності викладу матеріалу.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 6. Вимірювання: основні поняття і характеристики *

1. Опрацювати наукову літературу з теми.

2. Скласти словник основних понять теми.
3. Розробити діагностичний інструментарій відповідно показників досліджуваного явища.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 7. Констатувальний експеримент дослідження: завдання, порядок проведення, висновки*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Обґрунтувати етапи проведення Вами педагогічного дослідження.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 8. Метод моделювання та його особливості*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Розробити проект теоретичної моделі власного дослідження.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 9. Науковий практикум: «Логіка визначення та обґрунтування сутності експерименту дослідження»*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Дібрати діагностичний інструментарій для комплексної оцінки досліджуваної Вами проблеми.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 10. Наукові дебати: «Варіативність дослідницьких стратегій молодого науковця (міні-презентації)»*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Підготувати міні-презентацію етапів проведення власного дослідження.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Змістовий модуль III

Тема 1. Методика формувального експерименту педагогічного дослідження та його характеристика*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Розробити методику формувального експерименту власного дослідження.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 2. Аналіз результатів експерименту та труднощів, які виникали у процесі його проведення*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.

3. Розробити методику контрольного етапу експерименту власного дослідження.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 3. Використання статистичних методів для обрахування результатів дослідження*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Підібрати статистичні методи дослідження для перевірки достовірності даних експерименту.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 4. Оформлення результатів науково-дослідної роботи, культура подання результатів у таблицях, використання діаграм, графіків*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Оформити результати власного дослідження у формі таблиць, діаграм, графіків тощо.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 5. Інтерпретація результатів педагогічного дослідження, можливості їхнього застосування для науки і практики, подальших досліджень з теорії та методики професійної освіти*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Підготувати статтю з проблеми власного наукового дослідження.

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Тема 6. Науковий практикум: «Презентація результатів педагогічного дослідження: логіка, структура, інструменти візуалізації»*

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Скласти словник основних понять теми.
3. Підготувати презентацію результатів власного дослідження (логіка, структура, інструменти візуалізації).

* Для аспірантів денної форми навчання – 2 завдання на вибір.

Критерії оцінювання самостійної роботи	Кількість балів
Представлений матеріал повністю або на достатньому рівні розкриває тему, містить додаткові інформативні відомості або пояснення, оформлено за вимогами	4-5
Робота містить неточності у викладенні матеріалу, відсутня логічна послідовність, існують недоліки у оформленні	2-3
Робота не відповідає вимогам, виконана за іншою темою; матеріал представлено частково, допущені фактичні	0-1

6.3. Форма семестрового контролю

Семестровий контроль проводиться у формі залікового оцінювання за результатами поточної успішності (проміжного контролю) з усіх змістових модулів дисципліни «Науковий семінар з теорії та методики професійної освіти».

6.4. Оцінювання освітніх досягнень аспірантів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перекладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Рекомендовані джерела

Основна:

1. Закон України «Про вищу освіту» (зі змінами 2017 року). – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Закон України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 року). – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Про затвердження Вимог до оформлення дисертацій.-Наказ № 40 МОН України.- [Електронний ресурс].- Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17.
4. Вища освіта України: реалії сучасного розвитку / С. О. Сисоева, Н. Г. Батечко / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Київський університет імені Бориса Грінченка, Національний університет біоресурсів та природокористування України – К.: ВД ЕКМО, 2011. – 344 с.
5. Внукова О.М. Методологічні засади професійної освіти: навч.посібник / О.М. Внукова.- К.:КНУТД, 2015.-198 с.

6. Жукович-Дородних Н.М. Педагогічні умови формування професійних умінь студентів / Н.М. Жукович-Дородних [Електронний ресурс].- Режим доступу: povun.kpi.ua/2009-3-2/03_Gukovich-Doridnik.pdf.
  7. Мокін, Б. І. М74 Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник / Б. І. Мокін, О. Б. Мокін. Вінниця : ВНТУ, 2014. 180 с.
  8. Ничкало Н., Лук'янова Л., Хомич Л. Професійна підготовка вчителя: українські реалії, зарубіжний досвід. Науково-аналітична доповідь (за редакцією В.Кременя). К.: вид-во «Юрка Любченка». 2021.-с.54 с.
  9. Пам'ятка аспіранта. Методичні рекомендації / Укладач – к. ф.- м. н. Ільницький Р.В. – Івано-Франківськ: 2008 р. – 44 С. [Електронний ресурс].- Режим доступу: [-http://www.pu.if.ua/inst/ndc/asp/1.pdf](http://www.pu.if.ua/inst/ndc/asp/1.pdf).
  10. Педагогічний експеримент у наукових дослідження неперервної професійної освіти: [навч.-метод. посіб.]. – Луцьк, ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. – 460 с.
  11. Сисоєва О. С. Дослідження на здобуття наукового ступеня ph. D. в галузі освіти у США: вимоги, структура, зміст / С. О. Сисоєва // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 2016. - №3-4 (48-49). – С. 85-90.
  12. Хоружа Л. Л. У пошуках нової педагогіки: критичний аналіз / Л. Л. Хоружа // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 2016. - №3-4 (48-49). – С. 7-12.
- Додаткова:*
13. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня [Текст]: (методичні поради) / автор-упоряд. Л. А. Пономаренко. — 3-є вид., випр. і доп. — К.: Толока, 2007. — 80 с.
  14. Ястремська О. Підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації / О. Ястремська // Вища школа. – 2010. – № 10. – С. 114-127.
  15. Когут С. Професійна педагогічна освіта у дослідженнях вчених України / С. Когут // Вісник Черкаського університету: Серія: Педагогічні науки.- 2014.- № 30 (323).– С. 81-86.
  16. Положення Про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України 2021 р.). [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2019-%D0%BF#Text>:
  17. Пуховська Л.П. Професійна підготовка вчителя у Західній Європі: спільність і розбіжність: Монографія . / Л.П.Пуховська - К.: Вища школа, 1997.
  18. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Методологія науково-педагогічних досліджень: підручник для магістрів «Педагогіка вищої школи» /С.О.Сисоєва, Т.Є. Кристопчук.- Луцьк: Волинські обереги, 2013.- 360 с.
  19. Сисоєва С. О., Соколова І. В. Теорія і практика вищої освіти : навч. посібник / С. О. Сисоєва, І. В. Соколова. – 2016. – 338 с.